

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ

НОВИЯТ РОБИНЗОН

chitanka.info

На юг от екватора, близо до Маркизките острови в Тихия океан, се намира късче пуста земя, което стърчи над водата като изоставен сал, обрасъл тук-таме с рядка растителност. Парадите, които пътуват от Таити през Нукагива за Сан Франциско, отминават почти с безразличие това безлюдно островче, защото нищо в него не може да задържи за дълго погледа: нито зелените корони на случайно израсналите палми, нито малките пъстри папагали, които прехвърчат през слънчеви дни по клоните на някое крайбрежно хлебно дърво. Да, в Полинезия има толкова много папагали, че едва ли някой им обръща внимание — точно тъй, както у нас никой не обръща внимание на врабчетата дори тогава, когато те почукват с клюн по корниза на прозореца ни.

И все пак, въпреки еднообразието и пустотата на усамотеното безименно островче, капитаните на пътуващите паради насочват винаги далекогледа си на среща му, верни на моряшкия си навик да съзерцават всяко късче суша, пък било то и съвсем малко, като длан. Те дъвчат тютюн с почернели като въглен зъби и плюят гъста отрова в шумящата пяна на океана, после се обръщат срещу острия полъх на попътния вятър и издигат вълшебната далекогледна тръба, за да потърсят още веднъж омайния мираж на земята, от която са се откъснали.

През една ранна утрин в края на лятото Жан Батист Корнико, капитан на търговския кораб „Добра Надежда“, който правеше своя вечен рейс между Таити и Сан Франциско, бе изненадан от една необикновена гледка. Жан Батист Корнико, или както неговите хора го наричаха „татко Батист“, бе оставил далече зад себе си потъващата точица на Нукагива, когато погледът му се закова в друга такава точица отляво, изскочила сякаш из самото дъно на океана като никаква малка възкръснала Атлантида. Старият моряк познаваше много добре мястото наоколо, та затова растящото късче земя изплува като очаквана отмора за очите му сред безкрайната водна шир. Ала когато парадът приближи пустинното островче, върху което се очертаваха редките крайбрежни дървета, татко Батист отстъпи назад и едва не изпусна далекогледа от ръката си. За пръв път след толкова години той съглеждаше там човек или поне същество, подобно на човек, което бягаше към дълбочината на острова, разбрало навярно, че са открили следите му.

Татко Батист беше от ония моряци, които са способни на всичко, щом пийнат малко повечко джин или уиски. А при това той загрубял старец с опърлено от вятъра лице и с широка брада на пират не изтрезняваше никога и не можеше да търпи загадките. Без да му мисли много, той заповядва да намалят веднага хода и да му доведат на всяка цена тайнственото същество, чиято неочеквана поява обърка изведнъж спокойния вървеж на мислите му. Това беше наистина едно непозволено насилие, една съвсем празна и глупава приумица, но екипажът на „Добра Надежда“ си имаше свои строги закони, срещу които никой не смееше да въстava. Четирима матроси козираваха на заповедта на капитана си, спуснаха една лодка и отпътуваха към островчето.

Пленяването на странния островитянин не беше толкова лесна работа, както можеше да се помисли отначало. Преди всичко четиридесета матроси трябваше да пребродят надлъж и нашир неравния квадрат земя, докато намерят своя пленник, който се беше скрил под един заслон от палмови листа чак на другия край на острова. След това те трябваше да го увещават да ги последва и най-сетне, когато се убедиха, че пред тях стои по-скоро маймуна, отколкото човек, нахвърлиха се отгоре му и започнаха тежка и упорита борба с него. Но той обезумял Тарзан им оказваше отчаяна съпротива, риташе ги и ги хапеше и за нищо на света не искаше да се изскубне от скривалището си. В края на краишата, разбира се, човекоподобното същество бе победено, вързано и отвлечено на паракода, където татко Батист го посрещна със зла усмивка, за да го отнесе като скъп дар на любопитните люде от цивилизования свят.

* * *

Как мислите — в Нови Орлеан дали има професори? О, разбира се. Когато Ной е събидал в ковчега си представители на всички видове от животинското царство, той не е забравил и професорите, които днес са буквално изсипани из легендарния рог на изобилието по цялата земя. Съществуват най-различни професори и учени, тъй както съществуват и най-различни академии, университети, институти и школи. Та кой не е слушал например за института по микросфексия,

където се изучава слабото биене на пулса? Или за академията по дроздометрия, където се преподава интересната наука за изследване количеството на падналата роса? Или, да речем, за школата по хипотериология, в която се подготвят бъдещите изследвачи на допотопните чудовища?

Ала в Нови Орлеан освен изброените по-горе научни заведения съществува и едно така наречено „Общество за изучаване на човешките раси“, което се събира три пъти в седмицата на заседание, за да обсъжда тревожния въпрос: с колко милиметра са по-широки ноктите у хората от жълтата раса в сравнение с ноктите у етиопските представители? Твърде често тия заседания биват крайно оживени и свършват едва ли не катастрофално за науката, защото всички членове на това общество са все знаменити учени и професори, които се събуждат всяка сутрин с нови идеи в главите си и при това са твърде честолюбиви, ако някой се осмели да отхвърли мнението им. Трябва, значи, да се яви някакъв необикновен случай, който да тури край на разправиите между многоуважаемите учени от Обществото за изучаване на човешките раси и да ги накара да заработят дружно в името на тяхното свето призвание.

И такъв случай наистина се яви. Един ден председателят на обществото професор Фарадей Нускнакер, който бе имал неотдавна нечуван успех с тритомното си съчинение, онасловено „За спектралния анализ на пигментното вещество в ушите на папуасите“, разпрати до колегите си бърза покана, с която ги свикваше на важно заседание.

Когато бележитите учени се събраха в широката зала и насядаха по столовете, професор Нускнакер се поклони тържествено от високата си катедра и заяви с равния си пасторски глас:

— Драги колеги! Неотдавна при едно пътуване из Тихия океан капитанът на френския параход „Добра Надежда“ е имал щастливата възможност да се натъкне на един изключителен човешки екземпляр, обитаващ някакво пустинно островче в Полинезия. Като всеки висококултурен човек на нашето време уважаемият капитан е успял да улови и да пренесе поменатия екземпляр, който след дълги странствования из разните щати идва най-сетне и при нас за строго научно изследване. Аз ви моля, драги колеги, да mi окажете вашето ценно съдействие при проучването на обекта и класификацията му към съответната расова група, като подчертавам предварително дълбокото

си убеждение, че вие ще разрешите поставената ви задача преди всичко по съвест. Прочее, драги колеги, да пристъпим към демонстрирането на обекта!

След тая кратка реч професор Нускнакер слезе бавно от катедрата си и се приближи до една странична врата. После, като се ослуша за миг, той разтвори вратата и пред изумените учени се показа някакво странно същество — получовек, полумаймуна, — цяло обрасло в косми, с ниско чело и с малки святкащи очи, които се въртяха плахо на вси страни.

Всички членове на обществото наскочаха веднага от местата си и обградиха чудовището. Един го хвана за ръката и започна да разглежда пръстите му. Друг обърна клепача му и се взря в зеницата му. Трети го ощипа по гърба, ала тогава човекоподобното същество изръмжа и се озъби и изследвачите отскочиха назад.

От тоя ден нататък за обществото на мъдрите учени настъпиха часове на неизпитвано досега блаженство. От сутрин до вечер те седяха в широката зала и измъчваха непрекъснато своя жив препарат с най-отчаяни опити, за да установят произхода му, расовата му принадлежност, ширината на черепа му, дължината на езика му и големината на носните му дупки. В своето академично увлечение професор Нускнакер дори се залови да преброи космите на главата му, но към петдесетата хиляда се отказа от благородното си намерение и се прехвърли върху микроскопичното изследване на червените кръвни телца.

И нещастното същество търпеше всички тия експерименти и не буйствуваше вече, както при улавянето му от моряците на острова. Минало през толкова жестоки ръце, то се беше укротило или, по-право, примирило със съдбата си. От време на време само очите му се замъгляваха от безкрайно страдание, на което, разбира се, никой не обръщаше внимание. От устата му не се откъсваше нито звук — то стоеше като кротка жертва пред зловещия олтар на науката.

В края на шестата седмица жреците от Обществото за изучаване на човешките раси привършиха блескаво задачата си. За пръв път единодушни до един, те дойдоха до заключение, че изследваният обект не е в никакъв случай човек, а чисто и просто един преходен феномен между човека и маймуната — един истински питекантропус еректус. Професор Нускнакер разтърка самодоволно ръце и заяви без

колебание, че обектът се намира в близко родство с някакъв изчезнал вече вид гибони, които се отличавали от днешните си потомци на Ява, Суматра и Борнео не само с по-голямото количество мозък в черепната си кухина, но така също и с поразителната си човешка прилика. Той дори установи известна melodичност в крясъка на нещастното същество, като забоде в рамото му дълга стоманена игла, за да го накара да изкрещи от болка.

След всички тия изследвания, които най-сетне трябваше да стигнат до своя неизбежен край, по общо мнение чудният питекантропус беше изпратен в голямата зоологическа градина във Филаделфия и поставен там в реда на маймуните — в специална желязна клетка, пред която се трупаше непрестанно народ, дошъл от всички краища на Америка.

Ала, за съжаление, феноменалното същество не живя дълго. Дни и седмици то стоеше настръхнало в един ъгъл, без да се докосва до храната си, докато една сутрин го намериха мъртво. Когато пазачът влезе в клетката му, съгледа на земята къс хартия. Той дигна хартията и прочете разкривените букви по нея, надраскани сякаш с клечка:

Аз, шотландецът Хенри Робълс от Хадингтън, се бях заклел да не проговоря до самата си смърт нито дума. Тежки събития в живота ми ме накараха да избягам от хората и да се скрия завинаги на оня самотен остров сред Тихия океан, където прекарах много щастливи години като дивак. Но една зла случайност ме върна отново в „цивилизования“ свят, който ме провъзгласи за животно и ме хвърли в зоологическата градина. Нека бъда простен, загдето умирам сега със съзнанието, че през целия си живот съм бил все пак само човек и че тъкмо това човешко съзнание ме е убило. Моля уважаемите антрополози да обърнат внимание на тия мои редове, когато поискат да препарират тялото ми за украса на някой музей.

Хенри Робълс

Постскриптум. Понеже мнозина от читателите ще запитат отде е взел героят на разказа хартия, за да напише горната бележка, поясняваме, че тя му е била подхвърлена от автора. За мастило е послужила собствената кръв на нещастника, върху чиято лява ръка извиканият лекар е открил малка раничка.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.